

Suhtlemine: kümme nõuannet

Kümme asja, mida saate kodus teha, et aidata oma lapsel suhelda.

10

- 1** Loo oma beebile rahulik ja vaikne keskkond ning kaitse teda valjude helide ja elektroonilise müra eest. Vähenda televiisori- või muud taustahelid miinimumini, et tekiks rahumeelne õhkkond. Inimese hääl võiks olla heli, mida beebi kõige sagedamini kuuleb.
- 2** Vestle oma beebiga. Kui su laps teeb häält, siis reageeri sellele nagu päris kõnele. Tema häälitsused muutuvad varsti lalinaks – see on esimene katse suhelda. Räägi temaga kogu päeva jooksul ja julgusta ka teisi pereliikmeid, hoidjaid ja külalisi sama tegema.
- 3** Loe jutukesi, luuletusi ja laula talle laule. Lastel, kellele on varasest east saati sageli ette loetud, kujuneb laiem sõnavara ja neist saavad paremad lugejad. Alusta sellega kohe algusest peale. Lastele meeldib sama raamatut üha uuesti ja uuesti kuulata. Otsi tõsielulisi raamatuid lihtsate joonistustega, mis kujutavad igapäevaseid asju, toiminguid ja sündmusi. Laula lapsele oma lemmiklaule.
- 4** Räägi selgelt ja täpselt. Kirjelda samm-sammult lapse igapäevaseid kogemusi. Sama tähtis kui rääkimine ja lugemine on ka tema hääliskatsetusi märgata ja neid naeratuse, puudutuse või kuuldu kordamise abil tunnustada.
- 5** Ära kasuta oma kõnes "titakeelt" või väljamõeldud tutiplutisõnu. Need tähenduseta sõnad tekitavad lapses vaid segadust. Tal on vaja kuulda grammatiliselt õigeid sõnu, mida täiskasvanud oma kõnes kasutavad. Lapsega rääkides väljenda end selgelt ja loogiliselt. Nii õpib ta suurel hulgal sõnu. Ta seostab objekte sõnadega ja peab niisiis kuulma selle objekti nime, mida ta näeb või katsub.
- 6** Reageeri lapse püüdele suhelda. Sinu vastus aitab tal kiiremini viipekeelelt sõnadele üle minna. Ta näeb, et tema püüdlused kannavad vilja. Oma last kuulates ja talle vastates te justkui ütleksite talle: "Sinu sõnad on tähtsad." Niimoodi saad luua keskkonna, kus laps tahab rääkida.
- 7** Nimeta asju õigete nimedega. Ära kasuta ainult üldistavaid sõnu, vaid ka konkreetseid nimetusi, nagu küüslaugupress või dušikardin. Nimeta esemeid, mis kuuluvad igasse tuppa teie kodus: köögisõnad, vannitoasõnad, magamistoa sõnad jne.
- 8** Ära korda valesti häälstatud sõnu ega tee neist pere naljanumbrit. Kui teie laps ütleb "pasgetid", siis vastake talle õige sõnaga: "Meil on õhtusöögiiks spagetid." Korrates fraasi õige sõnaga või jätkates vestlust, aitate õigel sõnal tasapisi juurduda ja lapsel seda kasutusele võtta.
- 9** Jutusta lugusid vaheldumisi nii raamatutest kui ka elust enesest. Su lapsele meeldib kuulata lihtsat unejuttu, kus ta tunneb ära killukesi oma päevast. "Sa ärkasid hommikul üles, panid jalga rohelised püksid ja selga dinosaurusega pluusi, pesid hambad ja ..."
- 10** Varu aega, et kuulata. Ole kannatlik isegi siis, kui te ei saa aru, mida ta ütleb. Ära katkesta teda ega paku sõnu tema eest. Lase tal lõpetada. Sinu huvi julgustab teda vestlust jätkama.

